

1939 р. Львівську політехніку перейменували на Львівський політехнічний інститут з шістьма факультетами: енергомашинобудівним, електротехнічним, хіміко-технологічним, архітектурно-будівельним, шляхово-водним та сільськогосподарським. У 1940 р. створено лісовий факультет. Організовано 79 кафедр, на яких працювало 395 викладачів. Інститут взято на державний бюджет.

У складі факультету у повоєнні роки налічувалось 10 кафедр.
У 1964 р. на кафедрі «Теорія механізмів і машин та підйомно-транспортних машин» (ММФ), завідувачем якої був доктор технічних наук, професор М.С.Комаров, було відкрито спеціальність «Динаміка і міцність машин». З 1969 р. по 1976 р. було підготовлено 185 інженерів-механіків-дослідників згаданого профілю.

Якщо у 1945 р. на механічному факультеті навчалось 100 студентів, то у 80-х роках їхня кількість досягла понад 1500 осіб на ММФ і 1000 осіб на МТФ. Відкриття нової спеціальності «Динаміка і міцність машин» виявилось необхідним і актуальним, розширення наукових досліджень призвело до відкриття спеціалізованої Вченої ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю «Динаміка і міцність машин, приладів та апаратури». Головою ради призначено доктора технічних наук, професора М.С.Комарова.

Зі створенням МТФ на базі кафедри «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти», яка була організована у 1944 р. (70 років тому), утворили дві кафедри: у 1962 р. – кафедру напівпровідникове та електровакуумне машинобудування, а у 1964 р. – кафедру «Автоматизація і комплексна механізація машинобудівної промисловості». Базову кафедру перейменували у кафедру «Технологія машинобудування». До складу факультету також включили кафедру фізики металів та матеріалознавства, яка під назвою «Технологія металів» була створена ще у 1891 р.

У 1992 р. до складу ММФ приєднали кафедру опору матеріалів. У 1996 р. механіко-машинобудівний факультет перейменували на факультет машинобудування і автомобільного транспорту (ФМАТ), а в 1998 р. кафедру автомобілів розділили на дві: кафедру експлуатації і ремонту автомобільної техніки (ЕРАТ) і кафедру автомобілебудування (АБ).

Внаслідок структурної реорганізації у 2001 р. у Львівській політехніці створено на базі двох механічних факультетів створено Інститут інженерної механіки та транспорту (ІІМТ), до складу якого увійшло 8 випускових і три загально інженерні кафедри: теоретичної механіки, опору матеріалів та деталей машин. У 2008 р. кафедру опору матеріалів перевели до інституту будівництва та інженерії доквілля.

У нинішньому 2014 р. до складу ІІМТ входять вісім випускових кафедр: технології машинобудування (ТМБ); механіки та автоматизації машинобудування (ММ); електронного машинобудування (ЕМБ) (з 2014 р. – проектування та експлуатації машин (ПЕМ)); експлуатації та ремонту автомобільної техніки (ЕРАТ); автомобілебудування (АБ); зварювального виробництва, діагностики та відновлення металоконструкцій (ЗВДВ); транспортних технологій (ТТ); прикладного матеріалознавства та обробки матеріалів (ПМОМ) та загально-інженерна кафедра деталей машин (ДМ).

Редакційна колегія

Наклад 500 прим.

Вібрації в техніці та технологіях

Головний корпус Львівської політехніки (2014 р.)

Всеукраїнський науково-технічний журнал

"ВІБРАЦІЇ В ТЕХНІЦІ ТА ТЕХНОЛОГІЯХ"

ISSN 2306-8744

Постовий індекс 40229

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Свідоцтво про державну реєстрацію № 16643-5115 ПР серія KB від 30.04.2010 р.
Періодичне видання включено до Переліку наукових фахових видань України, що
затверджений ВАК України (Постанова президії ВАК України від 01.07.2010 р. № 1-05/5);
входить у міжнародну наукометричну базу даних "Російський індекс наукового цитування" (РИНЦ)
Номер друкується згідно з рішенням Вченої ради ВНАУ (протокол № 8 від 28 лютого 2014 р.)

ЗАСНОВНИК

Вінницький національний аграрний університет

Почесний редактор

д.т.н., проф. Берник П.С.

За сприяння

Національної ради України з машинознавства

Інституту проблем міцності ім. Г.С. Писаренка НАН України

Державний ВНЗ "Національний гірничий університет"

Дніпропетровського національного університету

Вінницького національного технічного університету

Національного технічного університету України

"Київський політехнічний інститут"

Національного університету біоресурсів і природокористування України

Національного університету "Львівська політехніка"

Полтавського національного університету ім. Юрія Кондратюка

Полтавської державної аграрної академії

Харківського національного технічного університету сільського

господарства ім. Петра Василенка

Національного університету харчових технологій

Становлення механіки у Львівській політехніці

У цьому році у Львівській політехніці минає 140 років машинобудівного відділу за назвою «Школа будови машин». В 1904 р. (110 років тому) було відкрито кафедру теоретичної механіки, а в 1964 р. (50 років тому) кафедру автоматизації та комплексної механізації машинобудівної промисловості, які у 2009 р., тобто 5 років тому, об'єднано в одну кафедру механіки та автоматизації машинобудування.

Перша політехнічна школа у Європі утворена в Парижі у 1794 р. Перша Технічна академія заснована у 1815 р. у Відні. Другою була Технічна академія у Львові – перша на українській землі. Урочисте відкриття відбулося 4 листопада 1844 р.

У перші роки своєї діяльності Технічна академія мала три підрозділи: реальну школу, технічний відділ з дворічним навчанням і торговельний однорічний відділ. На технічному відділі однією з перших було створено кафедру механіки, яка зумовила майбутній розвиток інженерної механіки не тільки у Львівській політехніці, а й у регіоні загалом. Ще з 1870р. в академії функціонували три кафедри: нарисної геометрії; механіки й теорії машин; будівництва шляхів, мостів і залізниць. Згодом створили кафедру машинобудування.

У листопаді 1871 р. академія отримала статус вищого навчального закладу, очолюваного ректором. Колегія професорів у 1872-1873 рр. обрала першим ректором Технічної академії доктора Ф.Стжелецького (1823-1883). Тоді було створено три факультети: інженерії, архітектури, технічної хімії.

У 1874 р., тобто 140 років тому, започатковано машинобудівний відділ (факультет) за назвою «Школа будови машин». У 1880 р. назву школи замінили на відділ будови машин, а в 1920 р. відділ почали називати механічним.

У 1877 р. Технічну академію перейменували у Політехнічну школу. Того самого року ректором Політехнічної школи обрали Ю.Захарівича, який багато зробив для її розвитку. 15 листопада 1877 року відбулось урочисте відкриття навчального року в новому будинку, який став головним корпусом. Автором проекту був Ю.Захарівич. Будівля була розрахована на 300 студентів. Її фасад відзначається пропорційним групуванням архітектурних мас, гармонійним поєднанням простих геометричних об'ємів. Корпус увінчаний трифігурною композицією з алегоричних жіночих фігур, які символізують Інженерію, Архітектуру і Механіку – три факультети, що були розміщені тоді в будівлі. На аттику великими латинськими буквами написано: LITTERIS ET ARTIBUS, що означає «Науками і мистецтвом».

У цьому ж 1877 р. відбувся перший випуск інженерів-механіків. В 1893-1894 рр. при Політехнічній школі засновано Музей механіки і теорії машин, серед експонатів якого нараховувалось 337 моделей машин і їх частин.

10 липня 1894 р. Політехнічна школа відзначила 50-річний ювілей свого існування. Кількість студентів упродовж 50 років істотно не збільшувалась і становила щорічно 100-150 осіб, а в 70-90 рр. – 200-250 осіб.

У зв'язку з промисловим розвитком Галичини кількість студентів різко зростає на початку ХХ ст., з 712 осіб у 1900 -1901рр. до 1865 осіб у 1913-1914рр., з них 586 навчалось на відділі будови машин.

У 1901 р. Політехнічній школі надано право присуджувати науковий ступінь доктора технічних наук на основі наукової праці і попередньо складеного іспиту. До 1918 р. докторські ступені отримали 64 інженери.

У 1904 р. внаслідок реорганізації кафедри механіки і теорії механізмів і машин було створено кафедру теоретичної механіки і кафедру технічної механіки (тепер кафедра опору матеріалів).

У 1921 р. Політехнічну школу перейменували у Львівську політехніку. На початку 30-х років у Львівській політехніці налічувалось 6 факультетів: архітектурний, сухопутної та водної інженерії, хімічний, рілляно-лісовий, механічний та загальний. Механіка завжди мала у Політехніці провідне значення. З 1920 р. механічний факультет став найбільшим у Львівській політехніці.

Так, у 1880-1881 рр. на відділі будови машин навчалось чверть усіх студентів, у 1913-1914 рр. – 30%, а в 1938-1939 рр. – 37% контингенту студентів. На механічному факультеті було три відділи: машинобудівний, електротехнічний, нафтовий. Працювало 19 кафедр.

Національна редакційна колегія

Головний редактор

д.т.н., проф. *Паламарчук І.П.* (м. Вінниця)

Заступники головного редактора:

д.т.н., проф. *Іскович-Лотоцький Р.Д.* (м. Вінниця)

д.т.н., проф., акад. НААН *Ловейкін В.С.* (м. Київ)

д.т.н., проф., акад. НААН *Тищенко Л.М.* (м. Харків)

к.т.н., доц. *Цуркан О.В.* (м. Вінниця)

Відповідальний секретар – *Кудратова М.В.*

Члени редакційної колегії:

д.т.н., акад. НААН *Адамчук В.В.* (м. Київ)

д.т.н., проф. *Афтаназіє І.С.* (м. Львів)

д.т.н., проф. *Бобир М.І.* (м. Київ)

д.т.н., проф., акад. НААН *Булгаков В.М.* (м. Київ)

к.т.н., проф., чл.-кор. НААН *Войтюк Д.Г.* (м. Київ)

к.т.н., проф. *Джемелінський В.В.* (м. Київ)

к.т.н., доц. *Зав'ялов В.Л.* (м. Київ)

д.т.н., проф. *Зінковський А.П.* (м. Київ)

д.т.н., проф. *Костогриз С.Г.* (м. Хмельницький)

д.т.н., проф. *Кузьо І.В.* (м. Львів)

д.т.н., проф., чл.-кор. НААН *Кушнар'єв А.С.* (м. Мелітополь)

к.т.н., проф., чл.-кор. НААН *Мазоренко Д.І.* (м. Харків)

д.ф.-м.н., проф., акад. НАНУ *Матвеев В.В.* (м. Київ)

д.т.н., проф. *Надуйий В.П.* (м. Дніпропетровськ)

д.т.н., проф. *Назаренко І.І.* (м. Київ)

д.т.н., проф. *Нахайчук О.В.* (м. Вінниця)

д.т.н., проф. *Некоз О.І.* (м. Київ)

д.т.н., проф. *Ольшанський В.П.* (м. Харків)

д.т.н., проф. *Роїzman В.П.* (м. Хмельницький)

д.т.н., проф. *Сіпін Р.І.* (м. Хмельницький)

к.т.н., доц. *Солона О.В.* (м. Вінниця)

д.т.н., проф. *Струтинський В.Б.* (м. Київ)

д.т.н., проф. *Шульженко М.Г.* (м. Харків)

д.т.н., проф. *Франчук В.П.* (м. Дніпропетровськ)

д.т.н., проф. *Ярошевич М.П.* (м. Луцьк)

к.т.н., доц. *Ярошенко Л.В.* (м. Вінниця)

Зарубіжні члени редакційної колегії:

д.т.н., проф., чл.-кор. РАН *Бабічев А.П.* (м. Ростов-на-Дону, Росія)

д.т.н., проф., акад. РАН *Блехман І.П.* (м. Санкт-Петербург, Росія)

д.т.н., проф. *Копилов Ю.Р.* (м. Воронеж, Росія)

д.т.н., проф. *Серга Г.В.* (м. Краснодар, Росія)

д.т.н., проф. *Субач А.П.* (м. Рига, Латвія)

д.т.н., проф. *Віба Янес* (м. Рига, Латвія)

д.т.н., проф. *Войнареські Юзеф* (м. Глівіца, Польща)

д.т.н., проф. *Яцун С.Ф.* (м. Курськ, Росія)

Технічний редактор - *Кудратова М.В.*

Адреса редакції: Редакція журналу "Вібрації в техніці та технологіях"

ВНАУ, вул. Сонячна 3, м. Вінниця, 21008

тел. (8-0432) 43-72-30 (просити 337)

e-mail: vibration_vin@mail.ru, офіційний сайт: http://vibrojournal.vsau.org

Банківські реквізити: Банк УДК у Вінницькій області, ВНАУ МФО 802015, код 00497236, р/рах. № 31252201102055